

80-річчя члена-кореспондента НАН України Н.М. ГУЛОЇ

Відомому вченому-біохіміку, доктору біологічних наук, професору, члену-кореспонденту НАН та НАМН України, лауреату Державної премії України в галузі науки і техніки **Надії Максимівні Гулій** 12 червня 2016 р. виповнюється 80 років. Від 1975 р. Надія Максимівна постійно працює в Інституті біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України. З 1992 р. вона завідує відділом біохімії ліпідів.

Н.М. Гула — провідний фахівець у галузі медичної біохімії, зокрема з дослідження біологічно активних сполук, вітамінів, гормонів, біоактивних метаболітів, мембранних ліпідів. Вона одержала нові дані щодо механізму дії інсуліну та гідрокортизону на обмін вуглеводів у пентозному циклі за норми і патології. Вперше відкрила та ідентифікувала у клітинах нейробластоми мінорні ліпідні компоненти — N-ацилфосфатидилетаноламін (NAPE) та N-ацилетаноламін (NAE), що належать до нового класу сигнальних ліпідів ендоканабіноїдів, вивчила їхню роль у модуляції іон-транспортувальних систем і описала мембранопротекторний ефект цих сполук. Було з'ясовано, що рівень цих ліпідів у тканинах підвищується при ішемізації та деяких інших патологічних станах, а також доведено, що NAE притаманні кардіопротекторні та нейропротекторні властивості. На основі цих сполук було розроблено медичні препарати з кріопротекторною, нейропротекторною та гепатопротекторною дією. Н.М. Гула разом зі співробітниками одержала принципово нові експериментальні дані щодо залежності фертильної спроможності сперматозоїдів від їх ліпідного складу та ролі фосfolіпідів у розвитку деяких видів чоловічої неплідності. Було створено і впроваджено у виробництво оригінальний кріопротектор для заморожування і зберігання сперми сільськогосподарських тварин «Кріоліс».

Результати досліджень Н.М. Гулої відображено у 250 наукових публікаціях. Вона отримала 7 патентів України на спосіб одержання та застосування препаратів на основі NAE для лікування серцево-судинних захворювань, цукрового діабету, алергічних реакцій, неспецифічного запалення та ін. Серед її учнів 2 доктори та 18 кандидатів наук.